

Muzej Brodskog Posavlja s ponosom predstavio

Otkupljena brončanodobna ostava i obnovljeni monoksili

Muzej Brodskog Posavlja u srijedu je sazvao tiskovnu konferenciju kako bi javnosti predstavio jedan važan novi skupni nalaz i tri obnovljena arheološka eksponata koji će bez dvojbe mjesto naći u budućem stalnom muzejskom postavu.

Monoksili će opet dočekivati posjetitelje

Naime, obnovljena su tri prapovijesna čamca, monoksila, koji su nekada opravdano krasili stalni postav Muzeja Brodskog Posavlja. Sva tri su pronađena 1935. godine, u starom koritu rječice Biđ, između Poljanaca i Oprisavaca, a u njihovom vadenju sa 175 centimetara dubine sudjelovao je i tadašnji ravnatelj Muzeja Brodskog Posavlja Julije Hoffmann uz mještane Oprisavaca, o čemu postoji arhivska dokumentacija, pa čak i fotografija - objasnila je muzejska savjetnica, arheologinja Muzeja Brodskog Posavlja **Lidija Miklik-Lozuk**. - U Hrvatskom restauratorskom zavodu, službi za arheološku baštinu restaurirali su ih Mladen Mustaćek i Marko Nemeth, objasnila je, ističući da je konzervacija i restauracija nekadašnjih i budući zvijezda stalnoga postava Muzeja Brodskog Posavlja trajala ukupno četiri godine.

- Monoksili su restaurirani jedan po jedan, kako smo ih izdvajali po prioritetima, pripremali i prijavljivali za natječaj te dobivali novac. Dijelom je obnovu financiralo Ministarstvo kulture i medija, dijelom Brodsko-posavska županija, a kroz četiri godine u to je uloženo nešto više od 10 tisuća eura. Restauracija i konzervacija svakog monoksila trajala je između 8 i 10 mjeseci, a sada su spremni za stalni postav - objasnio je ravnatelj Muzeja Brodskog Posavlja **Hrvoje Špicer**. Oboje ističu da su monoksili dio zanimljive priče o životu ljudi u prapovijesti slavonskobrodskog područja, posebno oko Biđa, gdje se brojni arheološki ostaci potvrđuju gustu naseljenost i značajnu ljudsku aktivnost od prapovijesti.

Tiskovna je konferencija započela predstavljanjem jednog vrijednog otkupa skupine predmeta koji će uvelike obogatiti ne samo muzejski fondus i budući stalni postav nego i spoznaju o životu ljudi na ovom području. - Do ove bogate ostave došli smo zahvaljujući Brodsko-posavskoj županiji, našem osnivaču, koji je osigurao tri tisuće eura za interventni otkup. Ona će značajno

obogatiti muzejsku zbirku, a znanstvenicima pomoći u istraživanju brojnih pitanja vezanih za bakreno doba na našem terenu - kazao je ravnatelj Špicer.

Nalazi koji mijenjaju znanstvenu spoznaju

Radi se o takozvanoj ostavi, nađenoj na području Poljanaca koja će u muzejskoj dokumentaciji biti zabilježena kao ostava Poljanci 5, rekla je arheologinja Lidija Miklik-Lozuk, dodajući: - U ostavi Poljanci 5 sačuvano je više od 250 predmeta, što u ulomcima, što cjelovitih, kako je uobičajeno za ostave kasnog brončanog doba. Radi se o predmetima raznovrsne namjene, od oruđa (sjekire, srpovi, noževi, dlijeta), oružja (koplja, mačevi, bodeži), konjske orme, dijelovi nakita (najviše dugmad i igle, narukvice i dijelovi ogrlica) te sirove bronce ili brončane polusirovine koja je služila za izradu ovih brončanih predmeta. Ima i nekoliko raritetnih nalaza, kakvih dosad u našem fundusu nije bilo, iako je dosad na brodskom području pronađeno više od 30 skupnih nalaza, kako brončanih ali i zlatnih, od kojih je 10 sačuvano u Arheološkom muzeju Zagreb, 14 u Muzeju Brodskog Posavlja, jedna u Mainz i jedna u Osijeku. Zbog mnoštva ostava u našem muzeju je organizirana Zbirka ostava kasnog brončanog doba, koja je 2016. registrirana temeljem Rješenja Ministarstva kulture kao zaštićeno kulturno dobro Republike Hrvatske.

U otkupu i obradi ostave Poljanci 5 sudjelovao je i dr. sc. **Mario Gavranović**, za-

mjenik ravnatelja Austrijskog arheološkog instituta Akademije znanosti iz Beča, koji se uključio putem telekonferencije te istaknuo: - Pohranjivanja metalnih predmeta u kasno brončano doba je paneuropski fenomen, a svaki novi nalaz kamenčić je u tom velikom mozaiku, koji nam istodobno otvara i nove spoznaje. Tako i u ovoj ostavi imamo predmeta kakve dosad nismo imali. Bronca je prva intencionalna legura koju je čovjek napravio, ali je pitanje odakle je taj bakar došao, jer u Slavoniji tih sirovina nema. Stotinjak godina mislilo se da je bakar dolazio iz Bosne i drugih rudonosnih područja Balkana, međutim, zahvaljujući Muzeju Brodskog Posavlja koji nam je izišao u susret da smo uspjeli uzorkovati neke nalaze koji se tu čuvaju, dobili smo rezultat koji mijenja dosadašnju perspektivu. Kemijskim i fizikalnim analizama pokazalo se da je većina sirovine korištena za izradu tih brončanih predmeta iz Sjeverne Italije, iz pokrajine Trident. To nam mijenja sliku kasnog brončanog doba na području Slavonije i u dolini Save. Područje oko Slavonkog Broda ističe se po velikoj koncentraciji nađenih brončanodobnih ostava. Takvih situacija imamo i na nekim drugim mjestima u Europi i pitanje je zašto i kako je došlo do deponiranja tako velikog broja predmeta, a pretpostavka za to su ljudi, zajednice, što znači da je područje Slavonkog Broda bilo izrazito dinamično naseljeno i igralo važnu ulogu u sklopu kasnog brončanog, prapovijesnog sklopa Europe. Radi se o jako vrijednom nalazu, nadam se da ćemo ga uspjeti valorizirati i smjestiti

kronološki i tipološki u postojeće okvire, a nadam se da ćemo uspjeti utvrditi podrijetlo sirovina i u ovom nalazu.

U timu koji je prvi proučavao ovu ostavu nalazi se i dr. sc. **Darija Ložnjak Dizdar**, znanstvena savjetnica iz Instituta za arheologiju u Zagrebu, koja objašnjava: - Ostave iz Poljanaca su važne zato što iz vremena 13.-12. stoljeća prije Krista u ovoj regiji dobivamo spektar brončanih predmeta koje su ljudi koristili. Naći ćemo ih u manjoj mjeri u naseljima, rijetko kada kao grobni prilog, a ostave nam otvaraju uvid. Upravo je brodsko područje po tome specifično. Pretpostavljalo se da su rudna ležišta bila blizu, ali s novim podacima koje je upravo iznio kolega Gavranović, otvaraju se nova pitanja. Moguće je da su radionice bile tu, ali su sirovine stizale iz dalekih krajeva, a to opet naglašava važnost ovog prostora kao prometnog pravca, mjesta susreta i razmjene dobara ali i iskustava i kultura. Ove su nam ostave jako važna kulturna dobra, koja imaju vrijednost ako se čuvaju u muzeju, izlažu, proučavaju i donose nove spoznaje o ljudima koji su davno, davno živjeli na ovim prostorima.

Arheolozi su i ovom prilikom upozorili na problem crnog tržišta arheološkim predmetima i naglasili kako je jako važno o njima imati cjelovitu sliku - gdje su, kako i kada pronađeni, ali i da se nađu na okupu u znanstvenim i stručnim ustanovama kako bi nam omogućili stvaranje cjelovite slike o našoj prošlosti.

D. V.

Ostava iz Poljanaca potpuno mijenja spoznaje arheologa

Prapovijesni monoksili izvađeni su iz korita Biđa prije gotovo 90 godina